

ЮРІЙ МАТЕВОЩУК
МЕТРОПОЛЬ

ЮРІЙ МАТЕВОЩУК
МЕТРОПОЛЬ

ЗАХОПЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ

У Тернополі виросло нове літературне покоління, стилістика якого зависла поміж Театральною площею і студією 87. Вони гучні, їм хочеться усе сказати вже і тут. Вони випробовують свій час, підбирають слова просто з вулиці, з інтернетних повідомлень, з щоденних розмов, зі своїх розчарувань і життя інших поетів. Якщо міста й мають який-небудь вплив на поезію, то у Тернополі ці стосунки складні, вірніше вони ніколи й ніде не були простими. Я намагаюся це повторювати постійно, коли мова заходить проспівіснування слова і міста.

Юрій Матевощук пише згідно із диктатом свого часу, здається, що у деяких його віршах пропорція етики і естетики – ставлення і способу – втрачає своє первинне значення і важливішим для поета настає момент вироблення голосу чи, навіть, миттєвої реакції на політичні чи соціальні події в Україні.

*Говори саме зараз, просто цієї миті,
візьми собі слово і морфи позичені,
доки твій погляд не зіла імла,
доки ще носить по світу земля,
доки горять ще життя запальнички,
доки ще серце не встигло спинитись*

Майдан і війна стали випробуванням для Матевощукового покоління. Для їхньої поетичної мови настав

час «ікс». Спробую припустити, що відомий вислів Теодора Адорно «писати після Освенціма – варварство», спонукатиме українську поезію до переосмислень, бо матерія укладених слів мусить знаходитися на різних поверхах смислу та емоцій. Очевидно, це усвідомлення інтуїтивно зринуло в Ю. Матевощука, коли він ставить собі незручні питання:

*Скільки потрібно слів, щоб дихати,
якою мовою при цьому говорити,
який пароль залишити цьому виходу,
скільки у лексиці ран і причин?
Зривається суголося, мов падають метеорити –
краще мовчи...*

Порухунки з мовою у кожного поета свої. Мова для поета – ворог і найближчий приятель, плюс і мінус, альфа і омега, мета і засіб, іншими словами – це процес захоплення території, яку не віддають просто так. Якщо би вірші Матевощука розвивалися в одній площині, то мені, мабуть, було би простіше, але перед нами різні ступені поетичного досвіду і своєрідна його хронологія. І якщо у наративних віршах «Фотограф» чи «Клоуни» поет послуговується соціальними знаками і кодами, то у віршах, в яких вивершуються інтимні пристрасті, життєва енергія підноситься до небесних сфер.

*Вкотре стримають порив віконні рами,
і мелодії зіграють якомсь повільніше.*

*Як же ти потрібна мені тут, кохана,
і ніхто із інших*

Я намагався уявити: в якій спосіб Тернополі можуть приснитися Нью-Йорк з Бродвеєм? Чи не єдиний у віршах Матевощука географічний зсув, своєрідний вихід за межі звичних для поета Ланівців з Тернополем. Я відчув у цьому тугу за іншим простором, не просто за переміщенням, а за ковтком повітря, настоящего на інших словах і мелодіях.

*Снився Нью-Йорк і снився Бродвей
із журналів торішньої моди,
пила каву, чекала гостей,
та ніхто, так ніхто й не приходив.*

І якщо захоплення території неминуха траєкторія руху поета, не важливо якими географічними точками вона позначена, то територія слова визначається лише самотою і дощем, про які пише Юрій Матевощук, а отже самою поезією:

*Самота без перерви мій настрої терєбить,
що хоч гравієм серце полощ –
як же зовсім інакше без тебе
падає дощ.*

Василь Махно,
серпень, 2014

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.